

Ny arvelov pr. 1. januar 2008

Indhold

Ny arvelov	2
Formål.....	2
Slægtnings arveret.....	2
1. Første arveklasse, livsarvingerne:	2
Børn.....	3
Adoptivbørn	4
Tvangsarvinger.....	7
Beløbsmæssig begrænsning af livsarvingernes tvangsarv.....	8
Ægtefælle, registreret partner	8
Testationskompetence.....	10
Uskiftet bo	12
Yderligere ændrede regler for ægtefællen	13
Suppleringsarv	13
Arvehenstand	14
2. Anden arveklasse, forældrelinjen:	14
3. Tredje arveklasse, bedsteforældrelinjen:	15
4. Staten	15
Svogerskabsarv efter en længstlevende ægtefælle – barnløse ægtefæller	15
Svogerskabsarv efter en længstlevende ægtefælle – livsarvinger	16
Testamente.....	18
Oprettelse.....	18
Notartestamente.....	18
Vidnetestamente.....	19
Nødtestamente.....	19
Indbotestamente - fordeling af sædvanligt indbo m.v.	20
Tilbagekaldelse – ophør af testamente.....	20
Testamentets indhold	21
Familier med sammenbragte børn.....	22
Længstlevendes dispositionsadgang i levende live – og testationskompetence	23
Uskiftet bo	24
Særeje	25
Kvalitative bestemmelser.....	26
Umyndiges arv	27
Fordelingen af tvangsarv efter en tvangsarving, der er ude af stand til at handle fornuftsmæssigt	27
Båndlæggelse.....	28
Arv i successionsrækkefølge.....	29
Begravelsen	30

Ugifte samlevendes arveretlige stilling	30
Udvidet samlevertestamente – betingelser	31
Udvidet samlevertestamente - konsekvenser.....	31
Advokat – rådgivning om arvelov og udfærdigelse af testamente.....	32
Boafgift	33
Arv til almennyttige og velgørende organisationer – OG slægten.....	35

Ny arvelov

Den nye arvelov trådte i kraft den 1. januar 2008. Den nye arvelov finder som udgangspunkt anvendelse, hvis *arveladeren* – dvs. vedkommende, som afgår ved døden, dør efter den 1. januar 2008.

Formål

Formålet med den nye arvelov har været at gennemføre en tiltrængt revision af den tidligere gældende lov, som blev vedtaget i 1964. Særligt har det været afgørende at tilpasse loven til nutidens familiemønstre. For eksempel er familier med sammenbragte børn og ugifte samlevende lang mere almindelige i dag end tidligere. Lovforslaget er tillige båret af et ønske om at styrke ægtefællers arveretlige stilling, uden at ægtefællerne behøver at oprette et testamente om begrænsning af børnenes arv.

I dag findes der i Danmark ca. 290.000 ugifte samlevende par, og knap 100.000 af disse har børn sammen. Særligt for de par, som har børn, kan det medføre alvorlige økonomiske konsekvenser for den længstlevende samlevers muligheder for at sikre barnets fremtidige forsørgelse, hvis ikke parterne har sikret hinanden gennem forsikrings- og pensionsordninger samt testamente.

Derfor indeholder den nye arvelov en række afgørende muligheder for at sikre den arveretlige stilling for ugifte samlevende, hvis samlivsforhold udviser en vis stabilitet.

Slægtnings arveret

Arveloven inddeler fortsat slægtens arveret i **3. arveklasser**:

1. Første arveklasse, livsarvingerne:

- **Børn, adoptivbørn, børn født uden for ægteskab**
- **Børnebørn, oldebørn etc.**
- **Ægtefælle, registreret partner**

Børn, adoptivbørn og - hvis disse er afgang ved døden - børnebørn kaldes *livsarvinger*. Børnene arver lige. Sådan har det imidlertid ikke altid været, idet sønner før 1857 arvede dobbelt, den såkaldte "broderlod"(!)

Børn

Begrebet **børn** omfatter børn født inden for og uden for ægteskab samt adoptivbørn. Sådan har det heller ikke altid været.

Børn født uden for ægteskab, som blev født før den 1. januar 1938, havde ikke arveret efter deres far, og de gamle regler er for sådanne børn fortsat gældende.

Børn, som er født udenfor ægteskab før den 1. januar 1938, har derfor som udgangspunkt ikke legal arveret efter deres far eller efter faderens slægt. Tilsvarende har faderen og dennes slægt ikke legal arveret efter barnet.

For børn, som efter datidens forhold havde en særlig tilknytning til faderen, kunne der være arveret, hvis der var tale om:

- a. troløvelsesbørn, dvs. børn af forældre, som officielt var trolovet,
- b. børn som var kuldlyst, dvs. hvor faderen havde ladet børnene tinglyse som sine,
- c. børn, som ved kgl. bevilling var legitimeret som arveberettigede eller,
- d. arveret ved legitimation gennem indgåelse af ægteskab i medfør af DL 5-2-32.

Disse regler blev først ændret i 1964.

Efter den nye arvelov har børn født uden for ægteskab arveret efter faderen, hvis faderskabet er godtgjort, dvs.

- a. anerkendt overfor Statsforvaltningen (tidligere Overpræsidiat/Statsamtet),
- b. anerkendt til retsbogen,
- c. godtgjort ved dom.

Adoptivbørn

Med hensyn til adoptivbørn følger det af arveloven, at adoption begrunder samme arveretlige stilling som virkeligt slægtskab, med mindre andet følger af adoptionslovgivningen.

Arveretten afhænger således af det tidspunkt, barnet er adopteret på, og indholdet af adoptionsbevillingen.

Adoptivbørn fik først fuld arveretlig status som andre børn efter adoptionsloven (ADL) af 1956, og ældre adoptioner har som hovedregel bevaret deres oprindelige arveretlige virkning.

Der er to spørgsmål, som skal afklares:

1. Spørgsmålet om, i hvilket omfang adoptivbarnet og dets livsarvinger får legal arveret efter og arves af *adoptanten og dennes slægt*.
2. Spørgsmålet om, i hvilket omfang adoptivbarnet og dets livsarvinger arver og arves legalt af barnets *virkelige slægt*.

Adoptioner omfattet af ADL af 1972

- a. Dvs. adoptioner fra og med 01.10.1972.
- b. Adoptioner iflg. bevillinger fra og med 01.01.1957 – til og med 30.09.1972, når der ikke i bevillingen er taget arveretsforbehold.
- c. Adoptioner ved bevillinger udstedt før 01.01.1957, hvor der senere er blevet tillagt bevillingen retsvirkninger efter ADL-1956.
- d. Adoptioner ved bevillinger udstedt før 01.01.1957, når der efter ADL-1972 senere er tillagt bevillingen retsvirkninger efter ADL-1972.

Svar:

1. Adoptivbarnet og dets livsarvinger *arver* og *arves* af adoptanten og dennes slægt, som om adoptivbarnet var adoptantens eget barn. ADL-1972, § 16.
2. Forholdet til adoptivbarnets virkelige slægt afbrydes i arveretlig henseende fuldstændigt i begge retninger. Der er ikke mulighed for forbehold om at bevare adoptivbarnets arveret efter den virkelige slægt.

Adoptioner omfattet af 1956-loven (01.01.1957 – 30.09.1972) med arveretsforbehold

Svar:

1. Som ovenfor, idet der efter anmodning kunne tages et *arveretsforbehold*, hvorefter arveretten efter den virkelige slægt bevarede (meget få tilfælde, typisk stedbørns-adoptioner) ADL-1956 § 37.

Hvis der er taget arveretsforbehold, bevarer adoptivbarnet, men ikke dets livsarvinger eller andre arvinger, arveretten efter den virkelige slægt.

2. Hvis der er taget arveretsforbehold, har slægten ingen arveret efter adoptivbarnet.

Adoptioner omfattet af 1923-loven (01.04.1923 – 31.12.1956)

Svar:

1. Hvis adoptionsbevillingen ikke er blevet tillagt nye retsvirkninger efter ADL-1956 eller ADL-1972, gælder, at adoptivbarnet får *arveret* efter *adoptanten* som ægte-barn, *med mindre* der på begæring i bevillingen er taget forbehold om, at der ikke ved adoptionen skete nogen indskrænkning i adoptantens testationsret. Det samme gælder for adoptivbarnets livsarvinger (testationsforbehold blev taget i ca. 75 % af bevillingerne).

Hvis der ikke er taget testationsforbehold, er adoptivbarnet og dets livsarvinger legale arvinger – og tvangsarvinger – efter adoptanten, men ikke efter adoptantens slægt og således f.eks. ikke efter adoptantens forældre eller øvrige børn.

Adoptanten har som hovedregel ikke legal arveret efter adoptivbarnet. Der er kun legal arveret, hvis adoptivbarnet ikke efterlader sig livs- eller slægtsarvinger. Adoptanten har med få undtagelser heller ikke arveret efter adoptantens livsarvinger.

Adoptantens slægt har aldrig legal arveret efter adoptivbarnet eller dets livsarvinger.

2. Adoption medfører ingen begrænsninger i adoptivbarnets og dets livsarvingers arveret – herunder tvangsarveret – efter den virkelige slægt. Den virkelige slægt arver adoptivbarnet og dets livsarvinger (enkelte undtagelser: tilbagefaldsret).

Adoptioner før 1923-loven (før 01.04. 1923)

Hvis adoptionsbevillingen ikke er tillagt nye retsvirkninger efter senere lovgivning, er bevillingens indhold afgørende for de arveretlige forhold. Adoptivbarnet har kun arveret efter adoptanten, hvis bevillingen udtrykkeligt indeholder bestemmelser herom. (I de fleste tilfælde er der fastsat arveretlige virkninger, der i hovedtræk svarer til 1923-lovens; dog er adoptivbarnets livsarvinger oftest ikke tillagt legal arveret efter adoptanten).

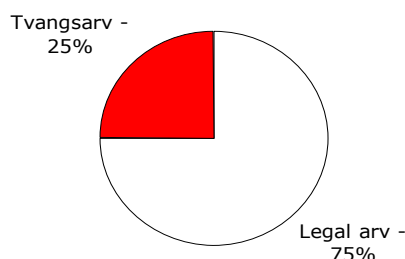
Tvangsarvinger

Børn og børnebørn er *tvangsarvinger*, dvs. deres tvangsarveret kan ikke fratages ved testamente.

Efter den tidligere arvelov var tvangsarven til livsarvingerne $1/2$ af den arv, som arveladeren efterlod sig, men **den nye arvelov har reduceret livsarvingernes tvangsarv fra $1/2$ til $1/4$ af den legale arv:**

Livsarvingers tvangsarv – ny arvelov

- Den nye arvelov **reducerer** livsarvingernes tvangsarv fra $1/2$ til $1/4$ af den legale arv
- Mulighed for beløbsmæssig begrænsning til 1.mio. kr.

Hvis ikke arveladeren efterlader sig en ægtefælle, arver livsarvingerne fortsat det hele.

Beløbsmæssig begrænsning af livsarvingernes tvangsarv

Arveladeren kan som noget nyt ved testamente begrænse arvelodden til hvert af sine børn til 1.080.000,- mio. kr. (2010- niveau). Beløbet reguleres hvert år. Dette vil have virkning også for børnebørnene, hvis ikke andet fremgår af testamentet.

Formålet med bestemmelsen er navnlig at lette gennemførelse af generationsskifte i erhvervsvirksomheder. For meget store boer vil reglen kunne få en væsentlig betydning for tilrettelæggelse af et hensigtsmæssigt generationsskifte.

Bestemmelsen giver også mulighed for i højere grad gennem et testamente at ligestille sammenbragte børn i arveretlig henseende:

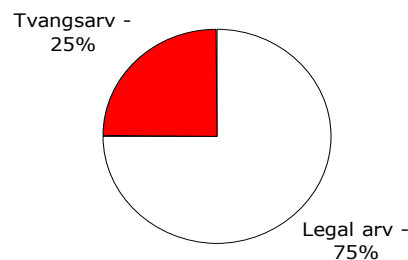
Ægtefælle, registreret partner

Desuden tilhører ægtefællen/registrerede partner 1. arveklasse.

Ægtefællen er som børnene *tvangsarving*. Efter den tidligere arvelov var tvangsarven til ægtefællen $1/2$, men **den nye arvelov har reduceret ægtefællens tvangsarv fra $1/2$ til $1/4$** :

Ægtefællens tvangsarv – ny arvelov

- Den nye arvelov **reducerer** ægtefællens tvangsarv fra $1/2$ til $1/4$ af den legale arv.

Hvis ikke ægtefællerne efterlader sig livsarvinger, arver ægtefællen som tidligere det hele.

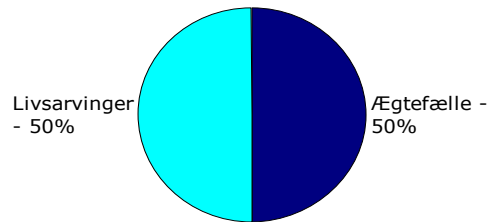
Hvis arveladeren efterlader sig *ægtefælle og livsarvinger*, var reglerne i den tidligere arvelov således, at ægtefællens legale arvebrøk var $1/3$ af afdødes ejendele, mens livsarvingerne modtog $2/3$ af afdødes ejendele.

Den nye arvelov begunstiger i højere grad ægtefællen, idet ægtefællens legale arvebrøk forhøjes fra $1/3$ til $1/2$ og livsarvingernes legale arvebrøk nedsættes fra $2/3$ til $1/2$.

Hvis arveladeren således efterlader sig både ægtefælle og livsarvinger, vil ægtefællen og livsarvingerne hver arve $1/2$ af afdødes formue:

Ægtefælles og livsarvingers arveret - ny arvelov

- Ægtefællens legale arvebrøk **forhøjes** fra $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{2}$
- Livsarvingernes legale arvebrøk **ned sættes** fra $\frac{2}{3}$ til $\frac{1}{2}$

Testationskompetence

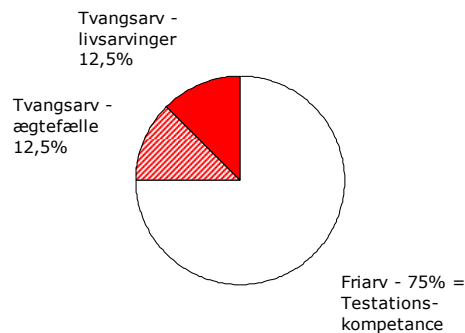
Tidligere kunne arveladeren testere over $\frac{1}{2}$ af sin formue, hvis vedkommende efterlod sig tvangsarvinger, men da der med den nye lov er foretaget ændringer i ægtefællens og livsarvingernes legale arvebrøk, er der også tilsvarende foretaget ændringer i testationskompetencen, idet

- $\frac{1}{4}$ af livsarvingernes arvelod er tvangsarv, dvs. $\frac{1}{8}$ af boet
- $\frac{1}{4}$ af ægtefællens arvelod er tvangsarv, dvs. $\frac{1}{8}$ af boet.

Det betyder, at **den enkelte arveladers testationskompetence er forøget fra $\frac{1}{2}$ til $\frac{3}{4}$, eller 75 % af arveladerens formue:**

Testationskompetence - ny arvelov

- 1/4 af livsarvingernes arvelod er tvangsarv, dvs. 1/8 af arven
- 1/4 af ægtefællens arvelod er tvangsarv, dvs. 1/8 af arven
- Testationskompetence 3/4

Ægtefæller med formuefællesskab og fælles livsarvinger

Den legale formueordning i Danmark er *fælleseje*. Det betyder, at alle aktiver indgår i et *formuefællesskab*. Det modsatte er naturligvis *særeje*.

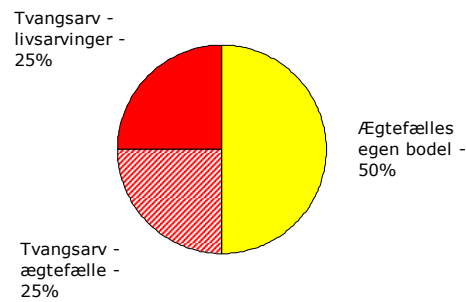
Den grundlæggende forskel mellem fælleseje og særeje er, at fælleseje – modsat særeje – skal deles ved et skifte, dvs. ved separation/skilsmissе eller ved dødsfald.

Ægtefæller, som har sædvanligt formuefællesskab og efterlader sig fælles livsarvinger, vil udtage 1/2 af boet som deres egen boslod og arve 1/2 af den arv, som afdøde efterlader sig (eller 1/4 af det samlede bo) og således udtage 3/4 af det samlede bo.

Ægtefællen udtager således med den nye arvelov 75 % af boet (mod tidligere 66,67 %), når ægtefællerne ikke har oprettet testamente:

Ægtefælles og livsarvingers arveret – ny arvelov

- Ægtefæller med fælleseje
- Fælles livsarvinger udtager 1/4 af det samlede bo
- Ægtefælle udtager 3/4 af det samlede bo

Uskiftet bo

De nye regler i arveloven ændrer ikke på længstlevende ægtefælles *ret* til at overtage førstafdødes bo til hensiddende i uskiftet bo med *fælles*børn. Et uskiftet bo indebærer, at selve skiftet udskydes, og at arven til børnene ikke skal udredes, før længstlevende ægtefælle bestemmer sig for det eller afgår ved døden.

En ægtefælle har ikke ret til at sidde i uskiftet bo med førstafdødes *særbørn*, medmindre de er myndige og har givet samtykke hertil.

En ægtefælle, der overtager sin afdøde ægtefælles bo til hensiddende i uskiftet bo, hæfter for afdødes gæld og skal være solvent.

Længstlevende har fri rådighed over formuen, men må ikke på utilbørlig vis misbruge sin rådighed ved væsentligt at forringe boet. Det kan være ved et urimeligt højt forbrug, eller ved at give gaver, der står i misforhold til boets formue. Arvingerne kan i så fald kræve, at boet skiftes.

Ægtefællen skal skifte det uskiftede bo ved indgåelse af nyt ægteskab. Livsarvingerne kan ikke give afkald på skifte af det uskiftede bo og samtidig bevare deres arveret.

Yderligere ændrede regler for ægtefællen

Ægtefællen har forlods *udtagelsesret* til genstande til personligt brug. Desuden kan ægtefællen udtage genstande, som er erhvervet til mindreårige børns brug. Der er tale om en egentlig tvangsarveret, der ikke kan fratages ved testamente. Det kan f.eks. være tøj, smykker, hobbyudstyr, invalidebil mv. Værdien heraf må blot ikke stå i misforhold til ægtefællernes formueforhold.

Ægtefællen har endvidere ret til inden for sin bos- og arvelod at overtage aktiver, der er fælleseje i dødsboet, til vurderingsbeløbet. Ægtefællen har således en kvalitativ fortrinsret.

Ønsker ægtefællen og en arving at overtage det samme aktiv, har ægtefællen fortrinsret. En særlivsarving har dog fortrinsret til at overtage et aktiv, hvis dette har særlig erindringsværdi for den pågældende, medmindre der er tale om:

1. genstande, som tjener ægtefællen til personligt brug eller er erhvervet til mindreårige børns brug,
2. fast ejendom mv., der tjener til familiens bolig mv.
3. indbo i det fælles hjem
4. længstlevende ægtefællens arbejdsredskaber, eller
5. en bil (eller andet motorkøretøj), der har været anvendt af længstlevende ægtefælle.

Overstiger værdien af det aktiv, som den længstlevende ægtefælle ønsker at overtage, bos- og arvelodden, kan ægtefællen overtage aktivet mod at betale det overskydende beløb kontant til boet. Stort set samme regler gælder for længstlevendes ret til at overtage aktiver til vurderingsbeløbet af afdødes særeje.

Suppleringsarv

Ægtefællens suppleringsarv er forøget fra 210.000 kr. (2007) til 650.000 kr. (2010). Reglen har afgørende betydning for mindre boer, hvor det kan være en stor belastning for længstlevende ægtefælle at skulle udbetale arv til førstafdødes livsarvinger. Hvis formuen således er mindre end 650.000 kr. (2010), udtager længstlevende ægtefælle det hele.

Der er tale om en social beskyttelsesregel, der sikrer ægtefællen mulighed for at opretholde sit hjem og sikre sin forsørgelse. Der er også tale om en tvangsarv, som ikke kan fratages ved testamente.

I det nævnte beløb indgår udbetalinger fra afdødes og længstlevendes livsforsikringer, pensionsydelse, rate- og kapitalpensioner og lignende ydelser, ulykkesforsikringssummer samt forsørgertabserstatning, der kommer til udbetaling i anledning af dødsfaldet.

Længstlevendes øvrige rettigheder, der er uoverdragelige eller i øvrigt af personlig karakter (lov om ægteskabets retsvirkninger § 15, stk. 2) f.eks. ophavsrettigheder, invaliditetserstatninger (godtgørelse for personskade, arbejdsskade, erhvervsevnetab) indgår ikke ved beregningen af retten til suppleringsarv.

Arvehenstand

Endelig giver den nye arvelov ægtefællen udvidet ret til arvehenstand. Skifteretten kan give en ægtefælle henstand med udbetaling af arven eller en del heraf til en livsarving efter den førstafdøde ægtefælle, hvis arven ikke kan udbetales uden afhændelse af fast ejendom, løsøre eller andre aktiver, som er nødvendige for, at ægtefællen kan opretholde hjemmet eller sit erhverv. Arvehenstand gives for fem år med mulighed for forlængelse. Der skal stilles fuld sikkerhed for henstandsarv.

Slægtinges arveret

Såfremt der ikke efterlades arvinger i 1. arveklasse, tilfalder arven slægten fra:

2. Anden arveklasse, forældrelinjen:

- **Forældre**
- **Søskende**
- **Nevøer, niecer samt deres livsarvinger.**

Forældrene arver lige. Er en af forældrene død, træder dennes børn (hel- eller halvsøskende) i vedkommendes sted og arver indbyrdes lige. På tilsvarende måde arver fjernere livsarvinger, dvs. nevøer og niecer.

Kun hvis en af forældrene ikke efterlader sig livsarvinger overhovedet, går den pågældendes andel til den anden af forældrene eller dennes livsarvinger, der således arver det hele.

Sviger- og stedforældre er ikke i slægt med arvelader og arver derfor ikke efter loven.

Slægtnings arveret

Er der hverken arvinger i 1. eller 2. arveklasse, går arven til 3. arveklasse:

3. Tredje arveklasse, bedsteforældrelinjen:

- **Bedsteforældre**
 - **Mostre, morbrødre, fastre, farbrødre.**
-
- Fætre og kusiner er ikke legale arvinger

Halvdelen af arven tilfalder bedsteforældrene på fædrene side og halvdelen bedsteforældrene på mødrene side. Er en af bedsteforældrene død, træder dennes børn, men ikke fjernere livsarvinger, i den pågældendes sted. Dvs., at mostre og morbrødre, fastre og farbrødre nu er de yderste legale arvinger. Og tilsvarende er fætre og kusiner ikke arveberettigede!

4. Staten

Er der ikke arvinger efter loven eller testamente, tilfalder afdødes ejendele staten.

Hvert år tilfalder der staten mange millioner kroner, de såkaldte "arvingsløse kapitaler". På finansloven for 2009 har man budgetteret med 60 mio. kr. For 2007 var den reelle indtægt 80,8 mio. kr., og i 2008 87,6 mio. kr.

Svogerskabsarv efter en længstlevende ægtefælle – barnløse ægtefæller

Hvis et ægtepar ikke efterlader sig livsarvinger, vil den længstlevende ægtefælle arve hele førstafdødes formue. Når længstlevende dør, deles boet efter den længstlevende mellem førstafdødes og sidstafdødes slægt – med 1/2 til hver, medmindre den længstlevende ægtefælle:

1. har indgået nyt ægteskab,
2. har arvet en samlever i henhold til et udvidet samlevertestamente,

3. efterlader sig en samlever, der har arveret i henhold til et udvidet samlevertestamente, eller
4. efterlader sig livsarvinger.

I modsætning til tidligere gælder dette også, hvis ægtefællerne har lavet testamente til fordel for hinanden (tidligere ville arven tilfalde længstlevendes slægt).

Længstlevende har fri testationskompetence, medmindre andet er angivet i et fælles testamente.

Hvis der kun er slægtsarvinger på den ene side af ægtefællerne, arver de det hele.

Svogerskabsarv efter en længstlevende ægtefælle – livsarvinger

Hvis ægtefællerne efterlader sig livsarvinger og har *længstlevende ægtefælle benyttet sin ret til suppleringsarv* (enten ved at udtage hele boet eller ved at supplere sin arvelod op til 650.000 kr. (2010)), deles boet efter længstlevende ægtefælle, jfr. dog pkt. 1-3 ovenfor, på følgende måde:

- Hvis begge ægtefæller efterlader sig livsarvinger, deles boet med 1/2 til hver ægtefælles livsarvinger
- Er der kun livsarvinger efter den længstlevende, arver disse alene, idet førstafdødes slægt intet arver.
- Er der kun livsarvinger efter den førstafdøde, deles boet med 1/2 til førstafdødes livsarvinger og 1/2 til sidstafdødes slægt.

(Vær opmærksom på, at der ikke er symmetri i de to nævnte situationer: længstlevendes slægt arver tillige, når førstafdøde ikke efterlader sig livsarvinger, mens det omvendte ikke er tilfældet; eller førstafdødes slægt arver intet, hvis længstlevende efterlader sig livsarvinger.)

Arv, som førstafdødes særlivsarving (ikke fælles) har modtaget ved førstafdøde ægtefælles død, fradrages i den arv, som vedkommende modtager efter den længstlevende i medfør af ovennævnte. Arvens værdi ved modtagelsen lægges til grund ved fradraget.

- Er der ingen slægtsarvinger efter længstlevende, arver førstafdødes livsarvinger alene.

Førstafdødes livs- og slægtsarvinger gøres til legale arvinger efter sidstafdøde. Førstafdødes slægtsarvinger arver intet, hvis sidstafdøde efterlader sig livsarvinger, og længstlevende ægtefælle har fri testationskompetence, medmindre parterne har taget stilling hertil i et fælles testamente.

Testamente

Testamente

Et testamente er ifølge den juridiske definition:

- *En ensom og ensidig og normalt frit genkaldelig, privat viljeserklæring, hvorved en person helt eller delvist råder over sine efterladte ejendele.*

At testamentet er *ensomt* betyder, at det ikke har nogen adressat, dvs. at den eller de begunstige ikke behøver at få noget at vide om, at de er indsat i testamentet.

Oprettelse

Myndige personer kan oprette testamente (og umyndige i helt særlige tilfælde).

Notartestamente

Det mest almindelige og anbefalelsesværdige er notartestamentet, som skal oprettes skriftligt og underskrives/ vedkendes af en notar.

En notar er en medarbejder fra dommerkontoret/Skifteretten, som sikrer:

- testators identitet,
- at formkravene overholdes, og
- at testator er ved sin fornufts fulde brug.

Notaren skal i fremtiden notere, hvem der er til stede ved notarialforretningen.

Testamentet skal underskrives i to eksemplarer, hvoraf det ene eksemplar opbevares i notarialkontorets arkiv. Derved sikres, at testamentet kommer frem – også selvom originalen skulle være bortkommet. Genparten har samme gyldighed som originalen.

Det koster 300 kr. i afgift at oprette et notartestamente. Hvis man er dårligt gående eller på anden måde indisponeret, kan man aftale, at notaren kommer til én. I så fald betales for kørsel efter statens takster.

Vidnetestamente

Et vidnetestamente er et skriftligt testamente, som underskrives af testator under samtidig tilstedeværelse af to vidner. Vidnerne skal være til stede som testamentsvidner efter testators ønske, og de skal vide, at det er et testamente, de bevidner – men de skal ikke nødvendigvis kende indholdet.

Vidnerne skal være myndige, de eller andre af deres nærtstående må ikke selv være begunstiget i testamentet og af vidnepåtegningen bør vidnerne afgive erklæring:

1. om deres stilling og bopæl,
2. om tid og sted for deres underskrift på testamentet,
3. om, at de ved testators underskrift eller vedkendelse af testamentet har været samtidig til stede som testamentsvidner efter testators ønske,
4. om, at testator er i stand til fornuftsmæssigt at oprette testamente og
5. om andre omstændigheder, der kan være af betydning for testamentets gyldighed.

Hvis der efter testators død opstår tvivl om testamentets gyldighed og indhold, vil et notartestamente altid blive lagt til grund – også selvom der foreligger oplysninger, der sandsynliggør, at afdøde ville noget andet - mens et vidnetestamente vil blive tilside-sat. Af bevismæssige grunde bør man derfor altid oprette et testamente for notaren.

Nødtestamente

Den, der på grund af sygdom eller andet nødstilfælde er forhindret i at oprette notar- eller vidnetestamente, kan på en hvilken som helst måde oprette et nødtestamente.

Disse testamenter bortfalder, hvis der ikke er oprettet et korrekt testamente inden for tre måneder efter, at det var muligt at oprette et nyt og anvendes således kun i helt særlige tilfælde.

Indbotestamente - fordeling af sædvanligt indbo m.v.

Som noget nyt kan testator uden at oprette et egentligt testamente bestemme, hvem der skal arve sædvanligt indbo og personlige effekter. Testator kan ensidigt oprette en skriftlig erklæring, som skal underskrives og dateres.

Hvad der er *sædvanligt indbo* vil afhænge af en konkret vurdering, bl.a. under henvisning til boets størrelse og afdødes forhold. Også sædvanligt indbo af betydelig økonomisk værdi kan være omfattet.

Tilbagekaldelse – ophør af testamente

Et testamente kan tilbagekaldes eller ændres frit – medmindre testator har forpligtet sig til ikke at tilbagekalde det.

En *ændring* af et testamente sker ved at oprette et nyt eller et tillæg – det såkaldte "kodicil". *Tilbagekaldelse* skal ske ved at tilbagekalde testamentet i testamentsform, eller man kan destruere et vidnetestamente, som der jo kun findes et eksemplar af. (Tidligere var der ikke formkrav ved tilbagekaldelse af et testamente. Testator skulle blot utvetydigt tilkendegive, at det ikke længere skulle være gældende.)

Et fælles testamente, dvs. et testamente hvor testatorerne indbyrdes har indsat hinanden som arvinger, kan tilbagekaldes som andre testamenter. Det er dog en gyldighedsbetingelse, at tilbagekaldelsen meddeles den anden part, medmindre dette af særlige grunde er udelukket.

Testamenter mellem ægtefæller ophører ved separation/skilsmissе, og et udvidet samlevertestamente ophører ved indgåelse af ægteskab, eller hvis samlivet ophører.

Testamentets indhold

Testamentets indhold

Hvis en afdød person ikke har oprettet testamente, vil arven blive fordelt efter arveloven, uanset om denne fordeling afviger fra, hvad den enkelte måtte have af individuelle ønsker.

Et testamente er derfor en relevant - og for mange afgørende - mulighed for at få indflydelse på fordelingen og anvendelsen af den efterladte formue. *Alle*, uanset om de har tvangsarvinger eller ej, *bør* forholde sig til, om de skal oprette testamente. Et testamente er en hilsen til fremtiden, som samtidig er udtryk for ansvarlighed og betænksomhed overfor de efterladte.

De personer, der *ikke efterlader tvangsarvinger*, kan naturligvis råde over hele deres formue. Disse personer har fuld testationskompetence.

Hvis man ønsker, at de efterladte værdier skal fordeles i overensstemmelse med arveloven, dvs. at arven fordeles til slægten eller staten, vil det ikke være nødvendigt at oprette testamente.

Ønsker man imidlertid, at formuen skal fordeles til andre end slægten eller staten, eller ønsker man at bestemme over modtagerens anvendelse af arven, vil det være nødvendigt at oprette testamente.

Testationskompetencen for de personer, som har *tvangsarvinger* er med den nye arvelov forøget fra 1/2 til 3/4. Personer, som har tvangsarvinger kan således råde over 75 % af deres formue.

I det følgende opregnes en række situationer, hvor det for nogle vil eller kan være relevant at oprette testamente:

Familier med sammenbragte børn

I familier med sammenbragte børn ("dine-mine-vore-børn") vil der ofte være behov for at beslutte, hvorledes der skal forholdes, når den ene ægtefælle afgår ved døden.

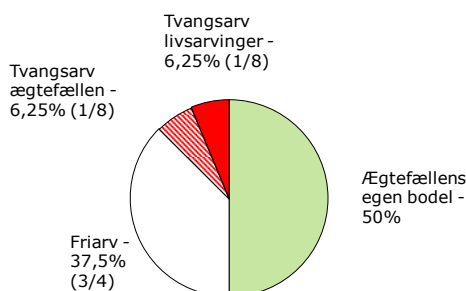
Længstlevende ægtefælle vil kunne overtage fællesboet til hensiddent i uskiftet bo med fællesbørn, men alene med *samtykke* fra myndige særbørn. Mange vælger i denne situation at *mestbegunstige længstlevende ægtefælle*, kombineret med en uigenkaldelig forpligtelse for længstlevende til at begunstige førstafdødes børn - eventuelt med en bestemmelse om, at den arv, som eventuelt måtte blive udbetalt efter førstafdødes død (f.eks. fordi der ikke gives samtykke til uskiftet bo) skal fragå den arv, som senere kommer fra længstlevende. Ægtefællernes testationskompetence anvendes til at begunstige hinanden og ligestille sammenbragte børn.

Ægtefæller med børn kan testere over 3/4 af deres bo til fordel for den længstlevende, som dermed modtager 7/8 af boet.

Er der *formuefællesskab*, vil længstlevende udtage 1/2 af boet som sin egen boslod, hvorved længstlevende tillægges i alt 15/16 af boet:

Testamente – ny arvelov

- Ægtefæller med fælleseje
- "dine-mine-vore-børn"
- Testamente med mestbegunstigelse af ægtefælle – (15/16, eller i alt 93,75%)
- Regulering af arven efter længstlevendes død

(Ved at begunstige ægtefællen mest muligt, kunne den længstlevende ægtefælle efter den tidligere gældende arvelov i alt udtage 10/12 (eller 5/6) af fællesboet).

Har ægtefællerne ved ægtepagt oprettet kombinationssæreje om ejendele i lige sam-eje, kan længstlevende ved testamente tillægges i alt 31/32 af disse ejendele. Nogle ægtefæller vælger denne løsning, hvis de ønsker at begrænse en eller flere børns arv til tvangsarven.

Parter med sammenbragte børn og fællesbørn bør stadig overveje at oprette testa-mente.

Længstlevendes dispositionsadgang i levende live – og testationskompetence

Længstlevende ægtefælle vil, som det er meningen, kunne bruge af formuen. Men har ægtefællerne ved et fælles testamente truffet bestemmelse om arvens fordeling efter den længstlevendes død, som den længstlevende ikke kan tilbagekalde, dvs. at testa-mentet er uigenkaldeligt, kan den længstlevende ægtefælle ikke tilsidesætte denne bestemmelse ved

- at give gaver eller arveforskud, der står i misforhold til formuens størrelse, eller
- at indsætte nogen i livsforsikringer mv. for beløb, som står i misforhold til for-muen.

Hvis den længstlevende ægtefælle har handlet i strid med denne bestemmelse, kan en arving efter den førstafdøde kræve dispositionen omstødt, hvis modtageren vidste eller burde vide dette.

Den nye arvelov indeholder også bestemmelser om længstlevendes testationskompe-tence, når ægtefællerne har oprettet et fælles testamente. Bestemmelserne omfatter både gensidige testamenter og fælles testamenter, hvor ægtefællerne ikke gensidigt indsætter hinanden til at arve.

Har ægtefællerne ved en fælles testamenterisk disposition truffet bestemmelse om, hvordan arven skal fordeles ved længstlevendes død, kan den længstlevende som ud-gangspunkt råde over friarven i boet efter længstlevende (men følgelig med respekt af tvangsarvereglerne).

Udgangspunktet er således, at længstlevende med respekt af tvangsarvereglerne har *fri testationskompetence*.

Dette udgangspunkt modificeres imidlertid, idet

- længstlevende ikke ved testamente kan råde over friarv, der ifølge det fælles testamente skal tilfalde førstafdødes *særlivs*arvinger og
- halvdelen af friarv, der ifølge det fælles testamente skal tilfalde *fælles* livsarvinger.

Konsekvensen er, at længstlevende ikke vil kunne nedsætte arven til særbørnene ifølge testamentet, heller ikke den arv, der antages at falde efter længstlevende. En ægtefælle, der testerer til fordel for den anden ægtefælles særbørn, bør derfor forholde sig til sin testationskompetence.

Disse regler er deklaratoriske, hvilket betyder, at ægtefællerne kan *og bør* forholde sig til længstlevendes testationskompetence i det fælles testamente.

Uskiftet bo

Ægtefæller bør også være opmærksomme på, at det for længstlevende ikke altid er en fordel at sidde i uskiftet bo. Et uskiftet bo indebærer, at selve skiftet udskydes, og at arven til børnene ikke skal erlægges. Men ved at overtage boet til uskiftet bo, hæfter længstlevende ægtefælle for afdødes gæld.

Mens ægtefællerne er i live, hæfter de ikke automatisk for den anden ægtefælles gæld (kun skattegæld, hvor der er særlig hjemmel). Der er *særråden* og *særhæften* i ægteskabet.

Ved dødsfald vil det som udgangspunkt være den samlede fællesformue, der skal skiftes/forholdes til, og har afdøde gæld, skal kreditorerne fyldestgøres heraf. Skal kreditorerne alene fyldestgøres af førstafdødes formue, bør ægtefællerne søge juridisk rådgivning.

Den legale formueordning i Danmark er fælleseje, dvs. ved indgåelse af ægteskab har man fælleseje, medmindre man bestemmer andet ved en ægtepagt. En **ægtepagt** er

en aftale mellem ægtefæller om, at der helt eller delvist skal være særeje i ægteskabet. Aftalen skal være skriftlig og tinglyses i Personbogen for at være gyldig.

Endvidere bør ægtefællerne være opmærksomme på, at længstlevende har fri rådighed over formuen, men ikke på utilbørlig vis må misbruge sin rådighed ved væsentligt at forringe boet. Det kan være ved et urimeligt højt forbrug eller ved at give gaver, der står i misforhold til boets formue. Arvingerne kan i så fald kræve, at boet skiftes.

Længstlevende ægtefælle hæfter således for afdødes gæld og er i et uskiftet bo undergivet et vist tilsyn fra børnenes side. Hvis ikke man ønsker dette, bør man overveje at oprette testamente, som kompenserer længstlevende herfor.

Endelig skal ægtefællerne være opmærksomme på, at hvis længstlevende ægtefælle ønsker at indgå nyt ægteskab, skal det uskiftede bo skiftes med børnene. Livsarvingerne kan ikke give afkald på skifte af det uskiftede bo og samtidig bevare deres arveret.

Særeje

Den legale formueordning i Danmark er fælleseje, dvs. ved indgåelse af ægteskab har man fælleseje, medmindre man bestemmer andet ved en ægtepagt. En *ægtepagt* er en aftale mellem ægtefæller om, at der helt eller delvist skal være særeje i ægteskabet. Aftalen skal være skriftlig og tinglyses i Personbogen for at være gyldig.

Særeje kan etableres ved ægtepagt mellem ægtefæller, eller ved at en arvelader i sit testamente bestemmer, at den arv, der falder i arv efter vedkommende, skal være modtagerens særeje. En gave kan tilsvarende gives som særeje.

Det kan være relevant at overveje, om den arv der falder i arv til ægtefællen eller børnene, skal være vedkommendes særeje.

Der findes flere forskellige former for særeje med forskellige retsvirkninger:

Skilsmisssæreje bevirker, at særejet ikke skal indgå i delingen ved separation og skilsmisse. Ved en ægtefælles død er formuen imidlertid fælleseje, således at længstlevende ægtefælle kan sidde i uskiftet bo med skilsmisssærejet.

Har ægtefæller i en ægtepagt oprettet efter den 01.10.1990 alene truffet bestemmelse om "særeje" uden nogen nærmere angivelse af dettes karakter, vil der være en formodning for, at ægtefællerne har vedtaget en skilsmisssærejeordning.

Fuldstændigt særeje bevirker, at særejet gælder, hvad enten ægteskabet opløses ved separation/skilsmisse eller ved ægtefællens død. Længstlevende ægtefælles særeje skal ikke indgå i skiftet af førstafdødes bo, men længstlevende kan ikke kræve boslod af afdødes særeje, som fordeles til kreditorer og arvinger, herunder til den længstlevende ægtefælle. Denne kan ikke sidde i uskiftet bo. Ægtepagter oprettet før 01.10.1990 med angivelsen "særeje" anses for ægtepagter om fuldstændigt særeje, mens ægtepagter oprettet efter denne dato alene vil være fuldstændigt særeje, hvis dette har fundet klart udtryk i ægtepagten

Kombinationssæreje er en kombination af skilsmisssærejet og det fuldstændige særeje. Det fuldstændige særeje kan eventuelt begrænses til formuen efter manden eller efter hustruen, eller det kan begrænses til særeje for førstafdøde eller den efterlevende ægtefælle. I sidstnævnte tilfælde kan længstlevende ægtefælle udtage sin egen formue som særeje, mens førstafdødes formue er fælleseje, som længstlevende eventuelt kan sidde i uskiftet bo med eller udtage boslod og arvelod af. Sådanne ægtepagter er blevet meget udbredte.

Et testamente giver ægtefæller mulighed for at bestemme, at den arv, som tilfalder børn, skal være modtagerens særeje. Dette kan være relevant, hvis børnene har indgået ægteskab i hvilket der er sædvanlig formueordning, nemlig fælleseje, og det ikke ønskes, at den arv der tilfalder barnet, skal deles, hvis vedkommende bliver skilt – eller indgå i et dødsboskifte med et eventuelt særbarn.

Det kan også være relevant at bestemme, at den arv, der tilfalder ægtefællen, skal være særeje for at sikre fællesbørn i forhold til en eventuel ny ægtefælle.

Kvalitative bestemmelser

I sit testamente kan man bestemme kvantitativt over sin arv, og man kan bestemme *kvalitativt* over sin arv. Man kan f.eks. bestemme, at bestemte personer skal have enkelte ejendele, eventuelt *forlods* ret til at udtage effekter, herunder f.eks. fast ejendom.

Endvidere er det muligt at bestemme, at arvingerne forlods skal kunne overtage aktiver efter eget valg til vurderingssummen, eventuelt mod at betale et overskydende beløb. Endelig er det muligt at bestemme, at arven skal udbetales kontant.

Umyndiges arv

Den nye arvelov giver mulighed for at bestemme, *hvem* tvangsarv, der tilkommer en umyndig livsarving, skal tilfalde, hvis livsarvingen dør før det fyldte 18 år uden at have indgået ægteskab og uden at efterlade sig livsarvinger.

Efter loven vil livsarvingens arv i dette tilfælde gå til den anden forælder. For de forældre til umyndige børn, som ikke ønsker, at den anden forælder skal arve den umyndige (de personer, som også overvejer at oprette børnetestamente vedr. forældremyndigheden), vil loven således give nye muligheder.

Testamentet bortfalder automatisk, når den umyndige fylder 18 år, dvs. på det tidspunkt, hvor livsarvingen selv kan oprette testamente.

Bestemmelsen omhandler alene tvangsarv. Friarven kan indsættes i successionsrækkefølge, se dette.

Fordelingen af tvangsarv efter en tvangsarving, der er ude af stand til at handle fornuftsmæssigt

Den nye arvelov udvider adgangen til at testere over livsarvingers og ægtefællens tvangsarv.

Forældre til en psykisk udviklingshæmmet, der ikke er i stand til fornuftsmæssigt at oprette testamente, eller en person, hvis ægtefælle der som følge af hjerneblødning, svær demens eller lignende varigt er ude af stand til at handle fornuftsmæssigt, kan med Justitsministeriets (Civilkontoret) tilladelse oprette testamente, der fordeler tvangsarven efter tvangsarvingens død.

Betingelserne er,

- at tvangsarvingen ikke er i stand til fornuftsmæssigt at oprette testamente,
- at denne tilstand må forventes ikke at være forbigående,

- at tvangsarvingen ikke efterlader sig livsarvinger,
- at tvangsarvingen ikke har oprettet gyldigt testamente, og
- at den testamentariske disposition godkendes af en værge, der er beskikket for tvangsarvingen.

Bestemmelsen omhandler alene tvangsarv. Friarven kan indsættes i successionsrækkefølge, se dette.

Båndlæggelse

Ved testamentet kan en person bestemme, at den arv, som helt eller delvist tilfalder arvingen, skal båndlægges. At arven er båndlagt betyder, at arvingen ikke kan disponere over selve kapitalen, som skal stå i et pengeinstitut (forvaltningsafdeling), men at arvingen modtager renter og indtægter af kapitalen. Kapitalen er fritaget for kreditorforfølgning.

Det kan være, at arvingen er psykisk syg, udviklingshæmmet, dement eller på anden måde uegnet til selv at forvalt sin formue, hvorfor det vil være hensigtsmæssigt at båndlægge arven.

Tvangsarv kan båndlægges, til livsarvingerne er fyldt 25 år, hvor båndlæggelsen automatisk bortfalder. Ægtefællens tvangsarv kan ikke båndlægges. Er arvingen under værgemål (voksne, der på grund af sindssygdom, herunder svær demens, eller hæmmet psykisk udvikling eller anden form for alvorligt svækket helbred er ude af stand til at varetage sine anliggender), vil arven ved båndlæggelsens ophør skulle anbringes i et forvaltningsinstitut.

Båndlagt arv er kombinationssæreje, men det kan bestemmes, at arven er fuldstændig særeje.

Friarv kan båndlægges ved testamente, når arveladeren finder, at dette er bedst for arvingen. Til forskel fra båndlagt tvangsarv kan arveladeren ved friarv fravige en række regler f.eks. om anbringelse, kreditorbeskyttelse mv. Arveladeren kan ved friarv i langt højere grad bestemme vilkårene for udbetaling, anvendelse mv.

Arv i successionsrækkefølge

For de, som ønsker indflydelse på, *hvem* der skal arve formuen *efter* deres arvinger, er det nu udtrykkeligt angivet i arveloven, at *friarv* ved testamente kan indsættes i en successionsrækkefølge.

At indsætte arven i en successionsrækkefølge betyder, at formuen *først* skal tilhøre eller give brugs- eller indtægtsret for en eller flere personer på 1. plads for derefter at gå videre til en eller flere på 2. plads.

Det kan være efter en tidsfrist eller ved en bestemt begivenhed, at formuen skifter over. Og modtageren vil ikke kunne testere over formuen.

Det kan være en overvejelse værd at indsætte arven i successionsrækkefølge, hvis

- det ønskes, at en arvings tvangsarvinger ikke skal arve arveladeren – det kan være den ene ægtefælles særbarne eller bedsteforældrene, som ønsker, at nogle men ikke alle børnebørn skal arve,
- det ønskes, at børn af ægtefæller eller samlevende skal ligestilles og der ikke er tilstrækkelig testationskompetence til at opnå dette resultat (den nye lov kompenserer dog i høj grad for dette problem ved, at testationskompetencen er forøget),
- det ønskes, at arven skal gå gennem flere generationer til sikring af bestemte modtagere på 2. plads – typisk store formuer,
- det ønskes, at arven til en person på 1. plads ikke skal tilfalde vedkommendes særbarne eller fremtidige ægtefæller,
- det ønskes, at arven, som tilfalder f.eks. en dement eller psykisk handicappet (testamentsinhabil), ved dennes død skal tilfalde andre end vedkommendes legale arvinger,
- det ønskes, at der lægges rådighedsbegrænsninger på en arvings arv, således at denne ubeskåret kan gå videre til andre arvinger. Eks. pensionistægteparret, som

vil have, at den længstlevende kan blive boende i huset, men at det efter længstlevendes død skal tilfalde børnene,

- Der ønskes en fornuftig planlægning af generationsskiftet af en virksomhed eller f.eks. en landbrugsejendom.

Begravelsen

Det er muligt i et testamente at bestemme, hvorledes der skal forholdes i forbindelse med begravelsen mv., herunder om der i boet skal afsættes midler til gravsten, gravstedsvedligeholdelse etc.

Det anbefales at informere sine efterladte om, hvilke ønsker man har. Det er også muligt i et såkaldt *begravelsestestamente* at bestemme, hvordan begravelsen skal være. De efterladte og begravelsesmyndigheden er forpligtet til at rette sig efter afdødes ønsker om, hvorvidt man skal begravnes i hel tilstand, dvs. i kiste, eller i brændt tilstand, dvs. i urne, og om der skal være en religiøs højtidelighed eller ej i forbindelse med begravelsen.

De omtalte valg bør være skriftlige, daterede og underskrevet personligt. Notatet bør opbevares et hensigtsmæssigt sted.

Ugifte samlevendes arveretlige stilling

Der findes i dag ca. 290.000 ugifte samlevende par, og knap 100.000 af disse har børn sammen. Særligt for de par, som har børn, kan det medføre alvorlige økonomiske konsekvenser for den længstlevende samlevers muligheder for at sikre barnets fremtidige forsørgelse, hvis ikke parterne har sikret hinanden gennem forsikrings- og pensionsordninger samt testamente.

Der er fortsat *ingen legal arveret for ugifte samlevende*, og disse bør derfor overveje at oprette testamente.

Udvidet samlevertestamente – betingelser

Fra 1. januar 2008 har ugifte samlevende nu mulighed for at oprette et udvidet samlevertestamente, hvis

1. parterne opfylder betingelserne for at kunne indgå ægteskab - dvs. ikke er søskende, ikke i forvejen er gift - eller sidder i uskiftet bo,
2. ikke har oprettet et andet samlevertestamente til fordel for en anden samlever.

Dette testamente er kun gyldigt, hvis parterne på tidspunktet for den førstafdødes død levede sammen på fælles bopæl og

1. ventede, havde eller havde haft et fælles barn eller
2. havde levet sammen i et ægteskabslignende forhold i de sidste to år.

En fælles bopæl anses ikke for ophørt ved midlertidigt ophold i en anden bolig eller institution f.eks. ældrebolig eller plejehjem.

Udvidet samlevertestamente - konsekvenser

Et udvidet samlevertestamente giver mulighed for, at parterne helt eller delvist skal arve hinanden, som var de ægtefæller. Dette indebærer bl.a.:

- Legal arveret til halvdelen af afdødes formue, hvis afdøde efterlader sig livsarvinger – og ellers til hele formuen*
- Ret til forlods udtagelse af genstande, der udelukkende tjener til personligt brug
- Ret til suppleringsarv 650.000 kr. (2010)
- Udtagelsesret inden for arvelodden
- Fordeling af arven efter reglerne om svogerskabsarv
- Ret til at overtage fælles bolig mv. til vurderingssummen
- Samme regler for længstlevendes testationskompetence, hvis der er truffet bestemmelse om arvens fordeling ved den længstlevendes død.

*Hvis betingelserne for at oprette et udvidet samlevertestamente er opfyldt, kan samleveren begunstiges med op til 7/8 af formuen.

Men et udvidet samlevertestamente giver *ikke*:

- Tvangsarveret
- Fælleseje og mulighed for uskiftet bo
- Afgiftsfritagelse
- Mulighed for ægtefælleudlæg efter dødsboskifteloven eller forenklet privat skifte.

Et udvidet samlevertestamente bortfalder, hvis parterne indgår ægteskab med hinanden, eller hvis en part indgår ægteskab med en anden.

Advokat – rådgivning om arvelov og udfærdigelse af testamente

Såvel ved udfærdigelse af testamente som ved oprettelse af ægtepagt er det vigtigt at søge konkret og individuel rådgivning hos en advokat om, hvilken løsning der passer bedst til den enkeltes situation.

Ved henvendelse til Gigtforeningens advokat på tlf. 39 77 80 97 torsdage kl. 9-16 kan du få yderligere gratis rådgivning om indholdet af arveloven, testamentets indhold mv. Gigtforeningen tilbyder dog ikke at udfærdige dit testamente.

Gigtforeningen anbefaler altid, at testamentet udarbejdes af en advokat. Gigtforeningen kan hjælpe med at finde en advokat, eller du kan søge på www.advokatsamfundet.dk. På www.domstol.dk kan du finde din retskreds og de advokater, som er tilknyttet skifteretten som autoriserede bobestyrere. Når du henvender dig til advokaten, er vedkommende forpligtet til at oplyse dig om de forventede omkostninger.

Mange har en forventning om, at det er dyrt at søge rådgivning hos en advokat. Gigtforeningens juridiske rådgivning er gratis, og de omkostninger, der vil være forbundet med at oprette et testamente hos en advokat, vil mange formentlig opleve som beskedne i forhold til trygheden ved at nå det korrekte resultat. Hvis ikke testamentet er klart og entydigt og tager højde for alle tænkelige arveretlige situationer, vil du ikke have sikkerhed for, at din sidste vilje efterkommes.

Der ydes offentlig retshjælp i visse situationer, hvis du opfylder de økonomiske betingelser for at opnå fri proces. De økonomiske grænser for enlige er i 2010 275.000 kr.,

mens grænsen for ægtefæller udgør 350.000 kr. Der ydes tillæg for børn under 18 år på 48.000 kr.

Gigtforeningen anbefaler, at du forbereder dig til mødet med advokaten. Til brug for udarbejdelse af testamentet og afklaringen af dine arveforhold bør du overveje følgende:

- Hvad er din testationskompetence?
- Har du tidligere oprettet testamente? (kopi medbringes til advokat)
- Er du eller har du tidligere været gift? (oplysning om evt. skilsmissetidspunkt)
- Sidder du i uskiftet bo? (kopi af skifteretsattest medbringes)
- Hvis du er gift, har I fælleseje/særeje? (kopi af evt. ægtepagt medbringes)
- Oplysning om navn, cpr.nr., adresse på arvinger, børn, børnebørn etc.
- Hvordan skal arven fordeles, når du dør, evt. efter din ægtefælles død?
- Skal modtagerens arv være særeje?
- I givet fald - hvilken form for særeje?
- Hvem skal betale afgiften af arven og af de eventuelle legater, som du måtte ønske at give?
- Ønsker du at bestemme kvalitativt over din arv? (f.eks. indbo, smykker, fast ejendom)
- Ønsker du, at en bestemt advokat forestår bobehandlingen?

Disse spørgsmål blandt flere bør du overveje inden du endeligt beslutter dig for indholdet af dit testamente. Advokaten vil kunne hjælpe dig med at besvare dine spørgsmål – og navnlig gøre opmærksom på de spørgsmål, som du ikke har overvejet at stille.

Boafgift

Boafgift er betegnelsen for det, der tidligere hed arveafgift.

Ægtefællen eller den *registrerede partner* betaler *ikke* boafgift – og heller ikke gaveafgift.

Børn, stedbørn, adoptivbørn og disses afkom, forældre og personer, som har haft fælles bopæl med afdøde i to år før dødsfaldet, svigerbørn m.fl. skal betale en boafgift på

15 % af det beløb, der ligger over et bundfradrag, der i 2010 udgør 264.100 kr. pr. bo der skiftes. Hvis der skiftes et uskiftet bo, er der således to bundfradrag.

Andre, f.eks. søskende, skal betale en tillægsboafgift på 25 %. Med bundfradraget indebærer det, at de skal betale i alt 36,25 %. (Det er ikke 40 % - (15+25), hvilket skyldes, at man, inden man beregner tillægsboafgiften, fratrukker det beløb, der skal betales i boafgift.)

Afgiftsfri	0 %	<ul style="list-style-type: none"> • Ægtefæller • Registrerede partnere • Velgørende og almennyttige organisationer
Boafgift (bundfradrag 264.100 kr. (2010))	15 %	<ul style="list-style-type: none"> • Børn, børnebørn (stedbørn) • Plejebørn, visse betingelser • Forældre • Frasepareret/fraskilt ægtefælle • Svigerbørn • Personer med fælles bopæl med afdøde i 2 år, visse betingelser
Tillægsboafgift	25 %	<ul style="list-style-type: none"> • Andre (ca. 36,25 %)

På www.skat.dk findes en meget grundig og nøje gennemgang af reglerne om boafgift, dødsbobehandling, skat mm. Pjecen, der kan downloades, hedder: Dødsbo, Anmeldelse, Skifte, boafgift, dødsboskat (Oktober 2008).

Arv til almennyttige og velgørende organisationer – OG slægten

Siden 1991 har *almennyttige og velgørende organisationer* som Gigtforeningen ikke betalt bo- eller tillægsboafgift. Derfor går arven ubeskåret til det formål, testator har bestemt. For Gigtforeningen er økonomiske bidrag fra private en afgørende forudsætning for indsatsen for at forbedre vilkårene for de mange mennesker, som lever med en gigtsygdom.

På grund af den måde, som bo- og tillægsboafgiften beregnes på, er det muligt i et testamente at kombinere begunstigelsen af sine nærmeste *TILLIGE* med begunstigelsen af en velgørende organisation, *UDEN* at arven til de nærmeste reduceres.

Pointen er, at begunstigelsen af den velgørende organisation *ikke sker i konkurrence med – men samtidig med slægten!* Ved at bestemme, at den velgørende organisation, som man har sympati for, skal arve, herunder at denne skal betale afgiften for slægten, spares bo- og tillægsboafgift (man sparer afgiften af afgiften, som man kan betænke den velgørende organisation med).

Metoden kan illustreres ved følgende regneeksempler:

Situation 1:

En person uden livsarvinger ønsker at begunstige sin niece. Arven udgør 1 mio. kr. Ved testamente bestemmer arveladeren, at niecen skal være universalarving.

Afgiften beregnes som følger:

Niece arver:	1.000.000,00		1.000.000,00
Bundfradrag:	<u>264.100,00</u>		
Boafgift 15 % af	735.900,00	110.385,00	
Tillægsboafgift 25 % af bruttoarv - boafgift	889.615,00	222.403,75	
Bo- og tillægsboafgift, i alt		332.788,75	<u>332.788,75</u>
Nettoarv til niece			<u>667.211,25</u>

Situation 2:

Arveladeren bestemmer i testamentet, at niecen skal arve samme nettoarv som tidligere, men fri for afgifter, og den velgørende organisation skal være universalarving – og betale afgiften for niecen.

Afgiften beregnes som følger:

Nettobobeholdning			1.000.000,00
Niece arver netto	667.211,25		667.211,25
Bundfradrag:	<u>264.100,00</u>		
Boafgift 15 % af	403.111,25	60.466,69	
Tillægsboafgift 25 % af	606.744,56	<u>151.686,14</u>	
Bo- og tillægsboafgift, i alt		212.152,83	<u>212.152,83</u>
Nettoarv til velgørende organisation			<u>120.635,92</u>
- svarende til 36,25 % af afgiften i situation 1.			
Arvingerne modtager det samme som i situation 1, mens den velgørende organisation modtager kr. 120.635,92, idet denne ikke er afgiftspligtig.			

Situation 1 - uden testamente**Situation 2 – med testamente**